

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2009-2010

9 MAART 2010

Voorstel van resolutie tot verbetering van het systeem dat IGO-gerechtigden toestaat in het buitenland te verblijven

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE SOCIALE AANGELEGENHEDEN
UITGEBRACHT DOOR
DE DAMES **ZRIHEN EN FRANSSEN**

I. INLEIDING

De problematiek van het verblijf in het buitenland van gerechtigden op een inkomensgarantie voor

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2009-2010

9 MARS 2010

Proposition de résolution demandant une amélioration du système de séjour autorisé à l'étranger pour les bénéficiaires de la GRAPA

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES SOCIALES
PAR
MMES **ZRIHEN ET FRANSSEN**

I. INTRODUCTION

La question du séjour à l'étranger des bénéficiaires d'une garantie de revenus aux personnes âgées

Samenstelling van de commissie / Composition de la commission :

Voorzitter / Présidente : Nahima Lanjri.

Leden / Membres :

| | |
|---------------|--|
| CD&V | Dirk Claes, Cindy Franssen, Nahima Lanjri, Els Schelfhout. |
| MR | Richard Fournaux, Caroline Persoons, Dominique Tilmans. |
| Open VLD | Jean-Jacques De Gucht, Nele Lijnen. |
| Vlaams Belang | Jurgen Ceder, Nele Jansegers. |
| PS | Franco Seminara, Christiane Vienne. |
| SP.A | Marleen Temmerman, Myriam Vanlerberghe. |
| CDH | Jean-Paul Procureur. |
| Écolo | Zakia Khattabi. |

Plaatsvervangers / Suppléants :

Wouter Beke, Sabine de Bethune, Elke Tindemans, Pol Van Den Driessche, Els Van Hoof.
Christine Defraigne, Alain Destexhe, Philippe Fontaine, Philippe Monfils.
Ann Somers, Bart Tommelein, Patrik Vankrunkelsven.
Yves Buysse, Hugo Coveliers, Karim Van Overmeire.
Caroline Désir, Philippe Mahoux, Olga Zrihen.
fatma Pehlivan, Guy Swennen, Johan Vande Lanotte.
Céline Fremault, Vanessa Matz.
Benoit Hellings, Cécile Thibaut.

Zie :

Stukken van de Senaat :

4-1639 - 2009/2010 :

Nr. 1 : Voorstel van resolutie van de heer Procureur c.s.

Voir :

Documents du Sénat :

4-1639 - 2009/2010 :

N° 1 : Proposition de résolution de M. Procureur et consorts.

ouderen maakt het voorwerp uit van verschillende voorstellen, met name :

— het wetsvoorstel teneinde de IGO-gerechtigden toe te staan tot maximum zestig dagen het grondgebied te verlaten (stuk Senaat, nr. 4-1006/1);

— het wetsvoorstel tot aanvulling van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen en de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden, teneinde IGO-gerechtigden toe te staan tot maximum zestig dagen het grondgebied te verlaten (stuk Senaat, nr. 4-1529/1);

— het voorstel van resolutie tot verbetering van het systeem dat IGO-gerechtigden toestaat in het buitenland te verblijven (stuk Senaat, nr. 4-1639/1).

De commissie voor de Sociale Aangelegenheden besprak deze aangelegenheid voor het eerst tijdens haar vergadering van 8 december 2009 aan de hand van het wetsvoorstel teneinde de IGO-gerechtigden toe te staan tot maximum zestig dagen het grondgebied te verlaten (stuk Senaat, nr. 4-1006/1) en vervolgens, tijdens haar vergadering van 5 januari 2010, op basis van het wetsvoorstel tot aanvulling van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen en de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden, teneinde IGO-gerechtigden toe te staan tot maximum zestig dagen het grondgebied te verlaten (stuk Senaat, nr. 4-1529/1), telkens in aanwezigheid van de minister van Pensioenen en Grote Steden.

Deze besprekingen vormden de aanleiding voor de indiening van het voorstel van resolutie tot verbetering van het systeem dat IGO-gerechtigden toestaat in het buitenland te verblijven (stuk Senaat, nr. 4-1639/1) dat, eveneens in aanwezigheid van de minister van Pensioenen en Grote Steden, werd besproken tijdens de vergaderingen van de commissie van 2 februari en 2 maart 2010. Tijdens deze laatste vergadering werd overgegaan tot de goedkeuring van dit voorstel van resolutie.

Onderhavig verslag bevat dan ook niet enkel de bespreking van het voorstel van resolutie tot verbetering van het systeem dat IGO-gerechtigden toestaat in het buitenland te verblijven (stuk Senaat, nr. 4-1639/1), maar ook van de beide wetsvoorstellen die terzake werden ingediend en die aan de basis liggen van het voorstel van resolutie, maar die nog niet ter stemming werden voorgelegd in de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

(GRAPA) fait l'objet de diverses propositions, à savoir :

— la proposition de loi en vue de permettre aux bénéficiaires de la GRAPA de quitter le territoire jusqu'à soixante jours (doc. Sénat, n° 4-1006/1);

— la proposition de loi complétant la loi du 22 mars 2001 instituant la garantie de revenus aux personnes âgées et la loi du 1^{er} avril 1969 instituant un revenu garanti aux personnes âgées, en vue de permettre aux bénéficiaires de la GRAPA de quitter le territoire jusqu'à soixante jours (doc. Sénat, n° 4-1529/1);

— la proposition de résolution demandant une amélioration du système de séjour autorisé à l'étranger pour les bénéficiaires de la GRAPA (doc. Sénat, n° 4-1639/1).

La commission des Affaires sociales a examiné cette matière pour la première fois lors de sa réunion du 8 décembre 2009, en se basant sur la proposition de loi en vue de permettre aux bénéficiaires de la GRAPA de quitter le territoire jusqu'à soixante jours (doc. Sénat, n° 4-1006/1), et ensuite lors de sa réunion du 5 janvier 2010, en se fondant sur la proposition de loi complétant la loi du 22 mars 2001 instituant la garantie de revenus aux personnes âgées et la loi du 1^{er} avril 1969 instituant un revenu garanti aux personnes âgées, en vue de permettre aux bénéficiaires de la GRAPA de quitter le territoire jusqu'à soixante jours (doc. Sénat, n° 4-1529/1). Le ministre des Pensions et des Grandes Villes a assisté à chacune de ces réunions.

Ces discussions ont été à l'origine du dépôt de la proposition de résolution demandant une amélioration du système de séjour autorisé à l'étranger pour les bénéficiaires de la GRAPA (doc. Sénat, n° 4-1639/1), que la commission a également examinée en présence du ministre des Pensions et des Grandes Villes lors de ses réunions des 2 février et 2 mars 2010. Au cours de cette dernière réunion, cette proposition de résolution a été approuvée.

Le présent rapport contient donc non seulement la discussion relative à la proposition de résolution demandant une amélioration du système de séjour autorisé à l'étranger pour les bénéficiaires de la GRAPA (doc. Sénat, n° 4-1639/1), mais aussi la discussion portant sur les deux propositions de loi qui ont été déposées en la matière et qui sont à l'origine de la proposition de résolution mais qui n'ont pas encore été mises aux voix en commission des Affaires sociales.

II. BESPREKING VAN DE WETSVORSTELLEN

A. Inleidende uiteenzetting.

De heer Procureur merkt op dat het wetsvoorstel nr. 4-1006 van de heer Elsen en mevrouw Delvaux — die geen van beiden nog senator zijn — later mogelijk zal vervallen wanneer het wetsvoorstel tot aanvulling van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen en de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden, teneinde IGO-gerechtigden toe te staan tot maximum zestig dagen het grondgebied te verlaten (stuk Senaat, nr. 4-1529) van zijn hand zou worden goedgekeurd. Op het inhoudelijke vlak gaat het echter om een vrijwel identiek wetsvoorstel.

De inkomensgarantie voor ouderen werd ingesteld bij de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen, ter vervanging van de regeling van het «gewaarborgd inkomen voor bejaarden» (GIB).

De IGO-regeling strekt om een uitkering toe te kennen aan ouderen die de wettelijke pensioenleeftijd (65 jaar) hebben bereikt, maar die als gevolg van persoonlijke omstandigheden er niet in geslaagd zijn een loopbaan op te bouwen die lang genoeg is om toereikende inkomsten te krijgen.

Artikel 4 van de wet van 22 maart 2001 bepaalt dat de gerechtigde op een inkomensgarantie voor ouderen zijn hoofdverblijfplaats in België moet hebben, dat wil zeggen dat hij bestendig en daadwerkelijk in België moet verblijven.

In tegenstelling tot de ouderdoms- en overlevingspensioenen, mag de inkomensgarantie voor ouderen niet worden «uitgevoerd».

Tijdelijk in het buitenland verblijven is echter wel toegestaan, op voorwaarde dat de Rijksdienst voor pensioenen daarvan vooraf in kennis wordt gesteld en dat het verblijf voldoet aan een van de voorwaarden die zijn bepaald bij artikel 42 van het koninklijk besluit van 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen.

Die diverse voorwaarden zijn de volgende :

1^o het verblijf in het buitenland mag niet langer duren dan dertig al dan niet opeenvolgende dagen per kalenderjaar. Als dat maximum wordt overschreden, wordt de inkomensgarantie voor ouderen geschorst voor alle kalendermaanden tijdens welke de gerechtigde niet ononderbroken in België heeft verbleven.

II. DISCUSSION DES PROPOSITIONS DE LOI

A. Exposé introductif

M. Procureur fait remarquer que la proposition de loi n^o 4-1006 de M. Elsen et Mme Delvaux — qui ne sont plus sénateurs ni l'un ni l'autre — pourrait ultérieurement devenir sans objet si sa propre proposition de loi complétant la loi du 22 mars 2001 instituant la garantie de revenus aux personnes âgées et la loi du 1^{er} avril 1969 instituant un revenu garanti aux personnes âgées, en vue de permettre aux bénéficiaires de la GRAPA de quitter le territoire jusqu'à soixante jours (doc. Sénat, n^o 4-1529) était approuvée. Il indique toutefois que sur le fond, les deux propositions de loi sont quasiment identiques.

La garantie de revenus aux personnes âgées a été instaurée par la loi du 22 mars 2001 instituant la garantie de revenus aux personnes âgées, en remplacement du système de «revenu garanti aux personnes âgées» (RGPA).

Le régime de la GRAPA vise à octroyer une allocation aux personnes âgées qui ont atteint l'âge légal de la pension (65 ans) mais qui, en raison de circonstances particulières, n'ont pas pu se constituer une carrière suffisante pour bénéficier de revenus suffisants.

L'article 4 de la loi du 22 mars 2001 prévoit que le bénéficiaire de la garantie de revenus aux personnes âgées doit avoir sa résidence principale en Belgique, ce qui signifie qu'il doit séjourner en permanence et effectivement en Belgique.

Contrairement aux pensions de retraite et de survie, la garantie de revenus aux personnes âgées n'est pas «exportable».

Les séjours temporaires à l'étranger sont toutefois admis, à la condition que l'Office national des pensions en soit averti préalablement et que le séjour respecte l'une des conditions définies à l'article 42 de l'arrêté royal du 23 mai 2001 portant règlement général en matière de garantie de revenus aux personnes âgées.

Ces différentes conditions sont les suivantes :

1^o le séjour à l'étranger ne doit pas dépasser trente jours, consécutifs ou non, par année civile. En cas de dépassement de cette période, le paiement de la garantie de revenus aux personnes âgées est suspendu pour chaque mois calendrier au cours duquel le bénéficiaire n'a pas séjourné de façon ininterrompue en Belgique.

2° het verblijf in het buitenland is het gevolg van een toevallige en tijdelijke opname in een ziekenhuis of een andere zorginstelling. In dat geval mag het verblijf langer dan dertig dagen duren.

3° het verblijf in het buitenland mag langer dan dertig dagen duren, voor zover uitzonderlijke omstandigheden dat verblijf wettigen en op voorwaarde dat het Beheerscomité van de Rijksdienst voor pensioenen hiertoe toestemming heeft verleend.

Indien die voorwaarden niet in acht worden genomen, wordt de betaling van de inkomensgarantie voor ouderen geschorst voor elke maand gedurende welke de gepensioneerde niet ononderbroken in België verblijft.

De indiener van dit wetsvoorstel acht die termijn van dertig dagen te kort.

IGO-gerechtigden horen het grondgebied voor langere tijd te mogen verlaten. Het is normaal dat ouderen actief blijven en dat ze om persoonlijke redenen in het buitenland zouden mogen verblijven (bijvoorbeeld om een kind te bezoeken).

Overigens bood in de oude regeling van gewaarborgd inkomen (artikel 63 van het koninklijk besluit van 29 april 1969) de gerechtigden de mogelijkheid gedurende negentig dagen per kalenderjaar het grondgebied te verlaten.

Daarom wil de indiener van dit wetsvoorstel IGO-gerechtigden toestaan tot zestig dagen het grondgebied te verlaten, met behoud van de uitkering.

Met een maximum van zestig dagen zijn de IGO-gerechtigden vrijer. Het uitgangspunt van de hoofdverblijfplaats in België, wat de basis is van de IGO-regeling, blijft wel behouden.

B. Vragen en opmerkingen van de leden

Mevrouw Khattabi merkt op dat wordt verwezen naar de oude regeling inzake het gewaarborgd inkomen, waar sprake is van 90 dagen per kalenderjaar. In het wetsvoorstel wordt gesproken over het optrekken van 30 dagen naar 60 dagen voor het verblijf in het buitenland in het kader van de inkomensgarantie voor ouderen, maar wordt niet vermeld dat het gaat om dagen per kalenderjaar. Is dit de bedoeling van de indiener?

Mevrouw Vienne sluit zich aan bij deze opmerking. Zij meent dat het wenselijk zou zijn om voor de inkomensgarantie voor ouderen dezelfde regeling toe te passen als diegene die geldt voor het pensioen. Dit zou de wetgeving heel wat vergemakkelijken.

2° le séjour à l'étranger fait suite à une admission occasionnelle et temporaire dans un hôpital ou dans un autre établissement de soins. Dans ce cas, le séjour peut excéder trente jours.

3° le séjour à l'étranger peut durer plus de trente jours pour autant que des circonstances exceptionnelles justifient ce séjour et à condition que le Comité de gestion de l'Office national des pensions ait donné son autorisation.

Si ces conditions ne sont pas respectées, le paiement de la garantie de revenus aux personnes âgées est suspendu pour chaque mois au cours duquel le pensionné ne séjourne pas de façon ininterrompue en Belgique.

L'auteur de la proposition de loi en discussion est d'avis que ce délai de trente jours est trop court.

Les bénéficiaires de la GRAPA doivent être libres de quitter le territoire pour une période plus longue. Il est normal que les personnes âgées conservent une vie active et qu'elles soient autorisées à séjourner à l'étranger pour des raisons personnelles (par exemple, pour rendre visite à un enfant).

Il est d'ailleurs à noter que dans l'ancienne réglementation relative au revenu garanti (article 63 de l'arrêté royal du 29 avril 1969), les bénéficiaires avaient la possibilité de quitter le territoire durant 90 jours par année civile.

C'est pourquoi l'auteur de la proposition de loi en discussion souhaite permettre aux bénéficiaires de la GRAPA de quitter le territoire jusqu'à soixante jours tout en maintenant leur allocation.

En portant la durée maximale du séjour à soixante jours, on confère une plus grande liberté aux bénéficiaires de la GRAPA. Le principe de la résidence principale en Belgique, qui sous-tend le régime de la GRAPA, reste toutefois maintenu.

B. Questions et observations des membres

Mme Khattabi relève qu'il est fait référence à l'ancien système de revenu garanti qui autorisait un séjour à l'étranger de 90 jours par année civile. La proposition de loi prévoit de porter le nombre de 30 jours à 60 jours pour le séjour à l'étranger dans le cadre de la garantie de revenus aux personnes âgées, mais ne précise pas s'il s'agit de jours par année civile. Est-ce bien l'intention de l'auteur?

Mme Vienne se rallie à cette observation. Elle pense qu'il serait souhaitable de soumettre la garantie de revenus aux personnes âgées au même régime que celui applicable à la pension, ce qui simplifierait considérablement la législation.

Spreekster merkt op dat oudere mensen, ook diegenen die recht hebben op de inkomensgarantie voor ouderen, niet steeds omwille van een vakantie in het buitenland verblijven. Het gaat ook om personen met familie in het buitenland of om ouderen die omwille van gezondheidsredenen in het buitenland verblijven. Het gaat volgens spreekster dan ook niet om een uitgebreide groep van mensen, maar het zou wenselijk zijn om over meer cijfergegevens te beschikken.

Mevrouw Tilmans wenst eveneens te vernemen welk aantal personen recht heeft op de inkomensgarantie voor ouderen. Welke elementen hebben de wetgever er in 2001 toe gebracht om het aantal van 90 dagen verblijf in het buitenland per kalenderjaar te verminderen naar 30 dagen? Worden er vandaag vrijstellingen toegekend van deze verplichting en, zo ja, over hoeveel personen gaat het?

Mevrouw Lijnen stelt vast dat dit wetsvoorstel, zoals zo vele wetsvoorstellen, slechts een klein detail wil regelen. Zij pleit er evenwel voor om het debat te voeren in het licht van de ruimere discussie over de pensioenen, bijvoorbeeld vanuit het idee om voor eenieder een basispensioen te garanderen, waarover eenieder vrij mag beschikken in ons land of elders, en dat onbepaald mag worden aangevuld met inkomens uit arbeid, met daarbij de mogelijkheid om zelf voor een aanvullend pensioen te zorgen. Zij vreest dat het aantal dagen — dat reeds werd teruggebracht van 90 tot 30, en nu mogelijk wordt opgetrokken tot 60 — steeds het voorwerp zal blijven uitmaken van discussie.

Spreekster vraagt zich af of er andere uitkeringen bestaan die afhankelijk zijn van een verblijf in ons land. Ook mevrouw Lijnen wenst over wat meer cijfergegevens te beschikken om de discussie te kunnen voeren.

Mevrouw Lanjri wenst eveneens te vernemen waarom de bestaande periode van 90 dagen in 2001 werd teruggebracht naar 30 dagen. Waren er misbruiken vastgesteld? Was er een discriminatie met andere wetgeving? De vraag is ook met welk soort van wetgeving er een parallel moet getrokken: met de sociale zekerheidswetgeving — bijvoorbeeld op vlak van pensioenen — dan wel met de bijstandswetgeving, zoals bijvoorbeeld het leefloon? De inkomensgarantie voor ouderen is immers geen pensioen, maar wel een bijstandsregeling. Volgens spreekster is het dan ook wenselijk om de gemotiveerde aanvraag niet te laten behandelen door de Rijksdienst voor pensioenen, maar wel door de OCMW's.

Dit neemt niet weg dat mevrouw Lanjri achter de doelstelling van het wetsvoorstel staat. Vaak gaat het immers om mensen die terugkeren naar het land van herkomst om daar de familie te bezoeken. De

L'intervenante indique que des personnes âgées, y compris celles qui bénéficient d'une garantie de revenus aux personnes âgées, séjournent parfois à l'étranger à des fins autres que des vacances. Il peut s'agir aussi de personnes ayant de la famille à l'étranger ou de personnes âgées qui séjournent à l'étranger pour des raisons de santé. Selon l'intervenante, elles ne représentent pas un nombre important, mais il serait utile d'avoir plus de statistiques à cet égard.

Mme Tilmans voudrait, elle aussi, connaître le nombre de personnes qui bénéficient de la garantie de revenus aux personnes âgées. Quelles sont les raisons qui ont poussé le législateur en 2001, à ramener de 90 à 30 jours, le nombre de jours par année civile qu'une personne bénéficiant de la GRAPA peut séjourner à l'étranger? Des dérogations sont-elles accordées à l'heure actuelle, et, si oui, combien de personnes en ont profité?

Mme Lijnen constate que la proposition de loi à l'examen, comme bien d'autres, vise uniquement à régler un petit détail. Elle plaide en revanche pour que l'on mène ce débat dans le cadre d'une discussion plus large sur la question des pensions; on pourrait par exemple instaurer le principe d'une pension de base garantie pour tous, dont chacun pourrait disposer librement dans notre pays ou ailleurs, et qui pourrait être complétée sans limite par des revenus du travail, et en permettant au pensionné de se constituer lui-même une pension complémentaire. Elle craint que la question du nombre de jours — qui a déjà été ramené de 90 à 30 et qui sera peut-être porté maintenant à 60 — ne cesse de faire l'objet de discussions.

L'intervenante se demande s'il existe d'autres allocations qui sont soumises à une condition de séjour dans notre pays. Mme Lijnen souhaite, elle aussi, disposer de plus de statistiques pour pouvoir mener la discussion.

Mme Lanjri voudrait également savoir pourquoi la période de 90 jours a été ramenée à 30 jours en 2001. Des abus avaient-ils été constatés? Existait-il une discrimination par rapport à une autre législation? La question est aussi de savoir avec quel type de législation il convient de faire le parallèle: avec la législation relative à la sécurité sociale, en matière de pensions par exemple, ou avec la législation relative à l'aide sociale, notamment en matière de revenu d'intégration? En effet, la garantie de revenus aux personnes âgées n'est pas une pension, mais un régime d'aide sociale. Selon l'intervenante, il faudrait que ce soient les CPAS, et non l'Office national des pensions, qui soient chargés de traiter les demandes motivées.

Il n'empêche que Mme Lanjri soutient l'objectif de la proposition de loi. En effet, les personnes concernées sont souvent des personnes qui retournent dans leur pays d'origine pour rendre visite à leur famille.

personen die een bescheiden inkomen hebben en om die reden een beroep doen op de inkomensgarantie voor ouderen verkiezen een dergelijke reis slechts één keer per jaar te maken omwille van de kosten van het vervoer, maar voor een langere periode, bijvoorbeeld voor 2 maanden.

Wanneer een antwoord wordt geboden op de eerder technische vragen van de commissie, moet zij bekijken op welke manier de terechte doelstelling van het wetsvoorstel best kan worden verwezenlijkt: hetzij door de periode van 30 dagen op te trekken, hetzij door de eerder zware uitzonderingsprocedure voor de Rijksdienst voor pensioenen te vervangen door een meer soepele aanpak door de OCMW's.

Mevrouw Lijnen vraagt wat de thans geldende sanctie is op het niet-naleven van de verplichting inzake verblijf in ons land. Hoe wordt dit gecontroleerd? Wanneer iemand bijvoorbeeld voor 6 maanden in Spanje verblijft — een lidstaat van de Europese Unie — lijkt dit moeilijk te achterhalen. Hoeveel mensen hebben reeds een sanctie gekregen?

Mevrouw Lanjri antwoordt dat de betrokkene in dat geval zijn inkomensgarantie voor ouderen voor deze periode verliest. Hoe dit wordt gecontroleerd en over hoeveel personen het gaat, weet ook zij niet. Het gaat hier om een wetgeving die geen pensioen maar wel een inkomensgarantie biedt, maar toch door de Rijksdienst voor pensioenen wordt beheerd, en dus zowel de maatschappelijke integratie als de pensioenwetgeving betreft, wat de bespreking niet eenvoudig maakt. Volgens haar wordt de inkomensgarantie voor ouderen initieel toegekend door de Rijksdienst voor pensioenen, maar wordt de toepassing in de praktijk voortdurend geëvalueerd door de OCMW's. Zowel de minister van Pensioenen als de staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie zijn terzake bevoegd.

Mevrouw Khattabi betwijfelt of een persoon die recht heeft op de inkomensgarantie voor ouderen wel in contact moet treden met een OCMW.

Mevrouw Vienne antwoordt dat het OCMW voor elke rechthebbende het inkomensonderzoek moet doen, maar zij stelt vast dat de OCMW's in het Waals Gewest in de praktijk eerder zelden een dossier openen hoewel er vele mensen recht op hebben.

Mevrouw Lanjri bevestigt dat het OCMW telkens een behoeftenonderzoek moet doen. Iemand kan een zeer laag pensioen hebben en onder de drempel van de inkomensgarantie voor ouderen vallen, maar tegelijk verschillende appartementen verhuren. Het OCMW zal deze financiële situatie van de betrokkene onderzoeken en deze persoon zal in voorkomend geval geen recht hebben op de inkomensgarantie voor ouderen.

Pour celles qui disposent d'un revenu modeste et qui bénéficient de ce fait de la garantie de revenus aux personnes âgées, il est préférable de faire ce genre de voyage une seule fois par an, compte tenu du coût du transport, et d'étendre la durée du séjour, jusqu'à deux mois par exemple.

Lorsqu'une réponse aura été donnée aux questions plutôt techniques posées par la commission, celle-ci devra déterminer la meilleure manière de réaliser l'objectif légitime de la proposition de loi: soit étendre la période de 30 jours, soit remplacer la procédure de dérogation relativement lourde à engager devant l'Office des pensions par un traitement plus souple par les CPAS.

Mme Lijnen demande quelle est la sanction applicable actuellement en cas de non-respect de l'obligation de séjour dans notre pays. Comment contrôle-t-on le respect de cette règle? Par exemple, lorsqu'une personne séjourne pendant six mois en Espagne — un État membre de l'Union européenne — on peut difficilement le savoir. Combien de personnes ont déjà reçu une sanction?

Mme Lanjri répond que, dans ce cas, l'intéressé perd sa garantie de revenus aux personnes âgées pour cette période. Elle ignore, elle aussi, comment cette règle est contrôlée et combien de personnes ont été sanctionnées. Il est question ici d'une législation qui vise à accorder non pas une pension, mais une garantie de revenus, et qui est pourtant mise en œuvre par l'Office national des pensions. Elle concerne donc aussi bien l'intégration sociale que le régime des pensions, ce qui rend la discussion difficile. L'intervenante croit savoir que la garantie de revenus aux personnes âgées est octroyée au départ par l'Office national des pensions, mais que son application dans la pratique est évaluée en permanence par les CPAS. Le ministre des Pensions et le secrétaire d'État à l'Intégration sociale sont tous deux compétents en la matière.

Mme Khattabi n'est pas certaine qu'une personne bénéficiant de la garantie de revenus aux personnes âgées doive se mettre en contact avec un CPAS.

Mme Vienne répond que le CPAS doit réaliser une enquête sur les revenus pour chaque bénéficiaire. Elle constate cependant qu'il est assez rare, dans la pratique, que les CPAS en Région wallonne ouvrent un dossier, et ce malgré le grand nombre de bénéficiaires.

Mme Lanjri confirme que le CPAS doit systématiquement réaliser une étude des besoins. Une personne peut toucher une très petite pension située sous le seuil de la garantie de revenus pour personnes âgées et, en même temps, posséder plusieurs appartements qu'elle donne en location. Le CPAS analysera la situation financière de cette personne qui, le cas échéant, n'aura pas droit à la garantie de revenus aux

Wanneer een dergelijk laag pensioen de enige bron van inkomsten is, zal de betrokkene er daarentegen wél recht op hebben.

De heer Procureur meent dat het wetsvoorstel geen betrekking heeft op een groot aantal personen, maar er zijn wel degelijk mensen die gecontroleerd werden met een schorsing van de inkomensgarantie of deze zelfs verloren. Het wetsvoorstel wil vooral de discussie aanzwengelen over de « uitvoerbaarheid » van de inkomensgarantie voor ouderen, bijvoorbeeld door deze te verlengen tot 60 niet-opeenvolgende dagen per kalenderjaar, maar er zijn ook andere mogelijkheden.

Mevrouw Lanjri wijst erop dat het intiële wetsvoorstel 4-1006 een koninklijk besluit wenst te wijzigen, wat niet onmogelijk is, maar zeker niet wenselijk is. Zij pleit dan ook voor een wijziging van het koninklijk besluit, die door de Senaat kan worden aanbevolen.

De heer Procureur antwoordt dat het wetsvoorstel nr. 4-1529 wel degelijk de wetgeving wijzigt.

Mevrouw Vienne wijst op de onmogelijkheid van de diensten van de betrokken overheden — Rijksdienst voor pensioenen en OCMW's — om de inkomens te controleren van iemand die gedurende 3 maanden in het buitenland verblijft. Mogelijk werd om deze reden het verblijf in het buitenland beperkt tot 30 dagen. Spreekster pleit voor een harmonisatie met andere regelgeving in de sociale zekerheid en de bijstandsystemen.

Mevrouw Vanlerberghe is het eens met deze bedenkingen. Het is moeilijk te controleren wat de gezinssamenstelling of het inkomensniveau is van iemand die een kwart van het jaar in het buitenland verblijft. De commissie moet de reden kennen waarom het verblijf in het buitenland gelimiteerd werd tot 30 dagen. De controles op de toekenning van de inkomensgarantie voor ouderen zijn immers zeer zwaar — en zeer terecht overigens. Dit moet controlebaar blijven.

Mevrouw Vienne wijst op het verschil dat bestaat tussen het pensioen, waarvoor men sociale bijdragen stort tijdens zijn actieve loopbaan en die een recht op pensioen openen, en de inkomensgarantie voor ouderen die een systeem van sociale bijstand is voor hulpbehoevende, oudere personen die niet rond komen met hun pensioen. Spreekster vindt het, in het algemeen, wenselijk dat de voorwaarden om van de verschillende taken van de sociale zekerheid te kunnen genieten op mekaar zouden worden afgestemd. Zo mag men bijvoorbeeld in het kader van de invaliditeitsuitkeringen al evenmin in het buitenland verblijven. Wanneer hierop uitzonderingen worden toegestaan in het kader van de inkomensgarantie voor ouderen, lijkt het wenselijk dat dit ook zou kunnen gebeuren voor de invaliditeitsuitkeringen.

personnes âgées. En revanche, elle y aura droit si cette petite pension est sa seule source de revenus.

M. Procureur pense que la proposition de loi ne concerne pas un grand nombre de personnes; par contre, il existe des personnes qui ont été contrôlées et dont la garantie de revenus a été suspendue ou même supprimée. La proposition de loi vise avant tout à lancer la discussion sur « l'exportabilité » de la garantie de revenus aux personnes âgées. On pourrait par exemple porter la durée du séjour à l'étranger à 60 jours non successifs par année civile, mais il existe aussi d'autres possibilités.

Mme Lanjri souligne que la proposition de loi initiale n° 4-1006 vise à modifier un arrêté royal, ce qui est possible, mais certainement pas souhaitable. Elle plaide dès lors pour que le Sénat recommande une modification de la loi.

M. Procureur répond que la proposition de loi n° 4-1529 modifie bel et bien la législation.

Mme Vienne souligne l'impossibilité, pour les services des administrations concernées (l'Office national des pensions et les CPAS), de contrôler les revenus d'une personne qui séjourne pendant trois mois à l'étranger. C'est peut-être la raison pour laquelle le séjour à l'étranger a été limité à trente jours. L'intervenante plaide en faveur d'une harmonisation avec le reste de la réglementation relative à la sécurité sociale et aux régimes d'assistance.

Mme Vanlerberghe se rallie à ces remarques. Il est difficile de contrôler la composition de ménage ou le niveau de revenu d'une personne qui séjourne pendant un trimestre à l'étranger. La commission doit connaître la raison de la limitation à trente jours du séjour à l'étranger. En effet, l'octroi de la garantie de revenus aux personnes âgées fait, à très juste titre, l'objet de contrôles sévères et ce régime doit rester contrôlable.

Mme Vienne souligne la différence entre, d'une part, la pension pour laquelle on verse, durant sa carrière active, des cotisations sociales qui ouvrent un droit à la pension et, d'autre part, la garantie de revenus aux personnes âgées, qui est un système d'assistance sociale destiné aux personnes âgées nécessiteuses, qui ont une pension qui ne leur permet pas de nouer les deux bouts. De manière générale, l'intervenante juge souhaitable d'harmoniser les conditions à remplir pour pouvoir bénéficier des différentes branches de la sécurité sociale. Les bénéficiaires des indemnités d'invalidité par exemple ne peuvent pas non plus séjourner à l'étranger. Si des dérogations sont accordées à cet égard dans le cadre de la garantie de revenus aux personnes âgées, il semble souhaitable de faire de même pour les indemnités d'invalidité.

Mevrouw Lanjri herhaalt dat een oplossing voor het probleem er ook in kan bestaan om de weinige aanvragen tot afwijking van de termijn van 30 dagen op een andere wijze te behandelen en toe te vertrouwen aan de OCMW's. Het gaat hier immers om een uitkering van sociale bijstand, zoals dit ook het geval is voor het leefloon. Het lijkt dan ook logisch dat het niet het beheerscomité van de Rijksdienst voor pensioenen zou zijn die over deze gevallen oordeelt, maar wel de OCMW's, die meer laagdrempelig werken.

Mevrouw Vanlerberghe stelt vast dat de term « sociale uitkering » hier vaak verwarrend wordt gebruikt: soms in de zin van een sociale zekerheidsuitkering, die gelinkt is aan de bijdragen die men betaalt tijdens zijn actieve loopbaan, en dan weer in het kader van de tegemoetkomingen in de sociale bijstand, zoals bijvoorbeeld het leefloon en de inkomensgarantie voor ouderen, die als vangnet worden gebruikt voor wie tussen de mazen van het net dreigt te glippen en in de armoede dreigt terecht te komen. Dit is zeer verwarrend. Pensioenen zijn immers sociale zekerheidsrechten en het is logisch dat ze door de Rijksdienst voor pensioenen worden beheerd, maar de inkomensgarantie voor ouderen is een sociale bijstand, en daar lijkt het logisch dat het OCMW een belangrijke rol speelt.

Overigens stelt spreekster vragen bij personen die een beroep moeten doen op de inkomensgarantie voor ouderen en tegelijk gedurende 3 maanden in het buitenland kunnen verblijven. Zij kan zich niet inbeelden dat de termijn van 30 dagen niets zou te maken hebben met de controle op het vermogen van de betrokkene die eigen is aan de inkomensgarantie voor ouderen, die een maatregel is in het kader van de bestrijding van de armoede — het gaat eigenlijk om een « verlengd leefloon ».

Mevrouw Lanjri is het eens met deze laatste bedenking. Het kan niet zijn dat iemand die financiële middelen verwerft via de inkomensgarantie voor ouderen, in het kader van de strijd tegen de armoede, zomaar enkele maanden in het buitenland moet kunnen verblijven, waar de levensstandaard meestal hoger is. De vraag is hoe het best wordt gecontroleerd voor de enkele uitzonderingssituaties die wettelijk toegelaten zijn.

De heer Procureur onderstreept dat het niet de bedoeling is van het wetsvoorstel om van het ene uiterste in het andere te vervallen. Het is in de praktijk wel zo dat de termijn van 30 dagen een probleem stelt, vandaar het voorstel om deze termijn te verlengen. Het is belangrijk om te achterhalen waarom men de termijn van 30 dagen heeft ingesteld, zodanig dat eventuele gevaren van een uitbreiding aan de oppervlakte komen.

Mme Lanjri rappelle qu'une solution au problème pourrait aussi consister à réserver un traitement différent aux quelques demandes de dérogation au délai de trente jours en les confiant aux CPAS. Il s'agit en effet d'une allocation d'assistance sociale, comme c'est le cas pour le revenu d'intégration. Il paraît dès lors logique que l'évaluation des cas concernés soit confiée non pas au comité de gestion de l'Office national des pensions, mais plutôt aux CPAS car ceux-ci sont plus accessibles.

Mme Vanlerberghe constate que l'expression « allocation sociale » prête souvent à confusion dans le présent débat: elle est utilisée tantôt dans le sens d'une allocation de sécurité sociale liée à des cotisations que l'on a versées durant sa carrière active, tantôt dans le sens de prestations de l'assistance sociale, comme le revenu d'intégration ou la garantie de revenus aux personnes âgées, qui font office de filet de sauvetage pour les personnes qui risquent de passer entre les mailles du filet et de sombrer dans la pauvreté. Cela prête vraiment à confusion. En effet, les pensions sont des droits de sécurité sociale et il est logique qu'elles soient gérées par l'Office national des pensions. Par contre, la garantie de revenus aux personnes âgées est une assistance sociale: il paraît donc logique que les CPAS jouent un rôle important à cet égard.

Par ailleurs, l'intervenante s'interroge à propos des personnes qui se trouvent amenées à faire appel à la garantie de revenus aux personnes âgées, mais qui peuvent se permettre de séjourner pendant trois mois à l'étranger. Elle ne peut pas concevoir que le délai de trente jours n'ait rien à voir avec le contrôle des moyens de subsistance de l'intéressé, qui se justifie dans le cadre de la garantie de revenus aux personnes âgées, laquelle constitue en effet une mesure de lutte contre la pauvreté. Il s'agit donc d'une certaine manière d'un « revenu d'intégration prolongé ».

Mme Lanjri se rallie à cette dernière remarque. Il est inconcevable qu'une personne qui reçoit des moyens financiers dans le cadre de la lutte contre la pauvreté, sous la forme de la garantie de revenus aux personnes âgées, soit autorisée sans autre formalité à séjourner pendant plusieurs mois à l'étranger où le niveau de vie est généralement plus élevé. La question est de savoir quelle est la meilleure manière de contrôler les quelques situations dérogatoires autorisées par la loi.

M. Procureur fait remarquer que le but de la proposition de loi n'est pas de passer d'un extrême à l'autre. Il s'avère dans la pratique que le délai de trente jours pose problème. C'est la raison pour laquelle la proposition déposée vise à prolonger ce délai. Il est important de connaître la raison qui a amené à instaurer un délai de trente jours, afin de pouvoir identifier les risques éventuels liés à une prolongation.

C. Antwoorden van de minister van Pensioenen en Grote Steden.

De heer Daerden, minister van Pensioenen en Grote Steden, verklaart dat zowel voor het gewaarborgd inkomen als voor de inkomensgarantie voor ouderen de voorwaarde van een bestendig en daadwerkelijk verblijf in België geldt.

De minister stelt dat de inkomensgarantie voor ouderen een aanvulling is op de laagste pensioenen, wat verklaart waarom de Rijksdienst voor pensioenen een centrale rol speelt in de toekenning van de inkomensgarantie voor ouderen, ook al gaat het strikt genomen niet om een pensioen. Een eventuele verklaring is dat voor de toekenning van de pensioenen een zogenaamd « levensbewijs » moet worden ingediend dat aantoont dat de aanvrager nog in leven is, mogelijk heeft men voor de inkomensgarantie voor ouderen deze termijn overgenomen voor het « verblijfsbewijs » dat aantoont dat men daadwerkelijk in ons land verblijft. Een dergelijk attest wordt éénmaal per jaar aan de betrokkene opgestuurd, die het binnen de 30 dagen ingevuld moet terugsturen.

Voor de toekenning van een pensioen bestaat er overigens geen wettelijke verplichting om in ons land te verblijven, in tegenstelling tot de inkomensgarantie voor ouderen, wat verklaart waarom voor het ene een « levensbewijs » volstaat en voor het andere ook een « verblijfsbewijs » wordt gevraagd. Een verblijf van minder dan 30 dagen in het buitenland wordt gelijk gesteld met een verblijf in België. Een verblijf in het buitenland van 30 dagen of meer wordt slechts gelijkgesteld voor zover er sprake is van een toevallige en tijdelijke opname in een ziekenhuis of een andere verzorgingsinstelling, of wanneer het Beheerscomité van de Rijksdienst voor pensioenen zijn toestemming hiervoor heeft verleend.

Het Beheerscomité heeft deze laatste bevoegdheid trouwens overgedragen aan de administrateur-generaal van de Rijksdienst voor pensioenen. Het Beheerscomité wordt trimesterieel op de hoogte gebracht van de beslissingen van de administrateur-generaal. De bedenking, dat de procedure om een afwijking te bekomen op de verblijfsregeling te zwaar is, lijkt in dit opzicht dan ook niet terecht te zijn.

Het aantal begunstigden van het gewaarborgd inkomen en voor de inkomensgarantie voor ouderen bedroeg op 1 januari 2009 ongeveer 100 000. In 2009 werden 103 aanvragen ingediend voor een langer verblijf in het buitenland, waarvan 26 gunstige beslissingen werden genomen en 77 aanvragen werden afgewezen.

Eveneens in 2009 werden 1 111 terugvorderingsdossiers geopend voor personen die de toegelaten termijn voor verblijf in het buitenland hebben overschreden. Veelal is de reden voor het opstarten van

C. Réponses du ministre des Pensions et des Grandes Villes

M. Daerden, ministre des Pensions et des Grandes Villes, déclare qu'aussi bien le revenu garanti que la garantie de revenus aux personnes âgées sont soumis à la condition d'un séjour durable et effectif en Belgique.

Le ministre, déclare que la garantie de revenus aux personnes âgées constitue un complément aux pensions les plus basses, ce qui explique pourquoi l'Office des pensions joue un rôle central dans son attribution, même s'il ne s'agit pas d'une pension au sens strict. Pour l'octroi d'une pension, il faut en effet introduire ce que l'on appelle un « certificat de vie » prouvant que le bénéficiaire est encore en vie. En ce qui concerne la garantie de revenus aux personnes âgées, il est possible que l'on ait repris un délai identique en ce qui concerne le certificat de résidence qui prouve que la personne séjourne réellement dans notre pays. En effet, dans les deux cas, ces certificats sont envoyés une fois par an à l'intéressé qui doit le renvoyer complété dans les 30 jours.

Contrairement à la garantie de revenus aux personnes âgées, l'octroi d'une pension n'est d'ailleurs pas soumis à la condition légale de séjourner dans notre pays, ce qui explique pourquoi un « certificat de vie » suffit dans un cas et un « certificat de résidence » est également requis dans l'autre. Un séjour de moins de 30 jours à l'étranger est assimilé à un séjour en Belgique. Un séjour de 30 jours ou plus peut aussi l'être, mais uniquement en cas d'admission occasionnelle et temporaire dans un hôpital ou un autre établissement de soins, ou lorsque le Comité de gestion de l'Office national des pensions a donné l'autorisation à cet effet.

Le Comité de gestion a d'ailleurs transféré la compétence pour donner l'autorisation nécessaire à l'administrateur général de l'Office national des pensions. Le Comité de gestion est informé des décisions de l'administrateur général tous les trois mois. À cet égard, il ne semble donc pas légitime de considérer que la procédure pour obtenir une dérogation à la condition de résidence soit trop lourde.

Au 1^{er} janvier 2009, il y avait environ 100 000 bénéficiaires du revenu garanti et de la garantie de revenus aux personnes âgées. En 2009, 103 demandes ont été introduites pour un séjour de plus longue durée à l'étranger; 26 demandes ont été acceptées et 77 ont été refusées.

Toujours en 2009, 1 111 dossiers de recouvrement ont été ouverts pour des personnes ayant dépassé le délai autorisé pour le séjour à l'étranger. La majorité de ces dossiers ont été ouverts parce que les documents

deze dossiers te zoeken in het niet of niet tijdig invullen van de documenten in verband met het verblijf in België, dat eenmaal per jaar moet worden afgeleverd door de gemeente van de betrokkene. Het aantal terugvorderingsdossiers zegt dus niet zo veel over het verblijf in het buitenland.

In verband met de thans geldende maximumtermijn van 30 dagen verblijf in het buitenland, wenst de minister de terzake geldende bepalingen in verband met het verblijf in het buitenland uit andere takken van de sociale zekerheid en de maatschappelijke integratie in herinnering te brengen :

— leefloon: de betrokkene mag gedurende één maand zijn uitkering « exporter », zowel in het kader van de wetgeving van 2002 in verband met het leefloon als in het kader de wetgeving van 1974 over de voorganger van het leefloon, het bestaansminimum;

— gewaarborgd inkomen voor bejaarden : er gold aanvankelijk een maximumtermijn van 1 maand en voor de niet-Belgen werd zelfs een voorafgaande controle over het verblijf in België uitgevoerd die ook werd uitgevoerd in het kader van het bestaansminimum en uitkeringen inzake gehandicapten en gewaarborgde kinderbijslag. Nadat deze voorwaarde strijdig werd bevonden met het Europees recht, werd in deze 4 stelsels het wettelijke begrip van « werkelijke verblijfsplaats » geïntegreerd, dat bij koninklijk besluit diende geëxpliciteerd te worden. Wellicht is de termijn van 90 dagen die vroeger gold voor het gewaarborgd inkomen voor bejaarden op deze wijze ontstaan, zij het dat er geen enkel document is dat aantoonde waarom de aanvankelijke termijn van 1 maand op 90 dagen werd gebracht;

— inkomensgarantie voor ouderen : voor deze opvolger van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, waar dus een termijn van 90 dagen gold, is er steeds een termijn van 30 dagen gehanteerd. De voorbereidende werken van de wet op de inkomensgarantie voor ouderen bieden geen argumenten waarom deze termijn van 30 dagen werd vooropgesteld, zij het dat uit de verklaringen van de bevoegde minister in de parlementscommissies blijkt dat deze termijn steeds werd vooropgesteld. Mogelijk werd van meet af aan de parallel met het bestaansminimum en, later, het leefloon getrokken;

— uitkeringen in het kader van een handicap : ook hier was de termijn aanvankelijk 1 maand en werd hij bij koninklijk besluit opgetrokken tot 90 dagen;

— werkloosheidsuitkeringen : hier worden 4 weken jaarlijkse vakantie in aanmerking genomen, wat ongeveer overeenkomt met het aantal wettelijke verlofdagen;

relatifs au séjour en Belgique, qui doivent être délivrés une fois par an par la commune de l'intéressé, n'ont pas été remplis ou ne l'ont pas été à temps. Le nombre de dossiers de recouvrement n'est donc pas très représentatif par rapport à la question du séjour à l'étranger.

En ce qui concerne l'actuelle durée maximale de 30 jours pour le séjour à l'étranger, le ministre désire rappeler certaines dispositions applicables en la matière, prévues dans d'autres branches de la sécurité sociale et de l'intégration sociale :

— pour ce qui est du revenu d'intégration : l'intéressé peut « exporter » son allocation pendant un mois; cette possibilité est prévue aussi bien par la législation de 2002 relative au revenu d'intégration que par la législation de 1974 sur le régime qui a précédé celui du revenu d'intégration, à savoir le minimum de moyens d'existence;

— pour ce qui est du revenu garanti aux personnes âgées : une durée maximale d'un mois était prévue à l'origine, et l'on procédait même à un contrôle préalable du séjour en Belgique pour les non-Belges, comme on le faisait aussi dans le cadre du minimum de moyens d'existence, des allocations aux personnes handicapées et des allocations familiales garanties. Cette condition ayant été jugée contraire au droit européen, la notion légale de « lieu de résidence effective », qui a dû être définie par arrêté royal, a été intégrée dans les quatre régimes. C'est peut-être de cette façon qu'a été introduite la durée de 90 jours qui était applicable auparavant pour le revenu garanti aux personnes âgées, mais il n'existe aucun document indiquant la raison pour laquelle la durée initiale d'un mois a été portée à 90 jours;

— pour ce qui est de la garantie de revenus aux personnes âgées : un délai de 30 jours a toujours été applicable au régime qui a succédé à celui du revenu garanti aux personnes âgées qui prévoyait lui, rappelons-le, une durée de 90 jours. Les travaux préparatoires de la loi relative à la garantie de revenus aux personnes âgées n'expliquent pas pourquoi cette durée de 30 jours a été choisie, si ce n'est que d'après les déclarations du ministre compétent devant les commissions parlementaires, c'est toujours cette durée qui a été proposée. On a peut-être dès le début fait le parallèle avec le régime relatif au minimum de moyens d'existence et, plus tard, avec celui relatif au revenu d'intégration;

— pour ce qui est des allocations aux personnes handicapées : ici aussi, la durée était fixée initialement à un mois et a été portée à 90 jours par arrêté royal;

— pour ce qui est des allocations de chômage : 4 semaines de vacances annuelles sont prévues, ce qui correspond environ au nombre de jours de congé légaux;

— kinderbijslagen: hier wordt een termijn van 2 maanden gehanteerd;

— arbeidsongevallen en beroepsziekten: er wordt geen beperking opgelegd in het kader van het verblijf in het buitenland. Bij verblijf binnen de Europese Unie moet de adviserend geneesheer weliswaar op de hoogte worden gebracht; bij verblijf buiten de Europese Unie is een voorafgaande toestemming vereist. Deze laatste vereiste geldt niet voor de inkomensgarantie voor ouderen.

D. Voortzetting van de bespreking.

Mevrouw Tilmans vraagt of de termijn van 30 dagen afhankelijk is van de bestemming van de gerechtigde.

De minister antwoordt dat hierop geen controle wordt uitgeoefend; veelal is de bestemming niet eens gekend.

Mevrouw Lanjri blijft erbij dat de OCMW's een rol moeten spelen in deze aangelegenheid om de procedure inzake het verblijf in het buitenland niet te zwaar te maken, ook al blijkt dat het Beheerscomité van de Rijksdienst voor pensioenen zijn bevoegdheid heeft gedelegeerd aan de administrateur-generaal. Zij meent dat het aantal terugvorderingsdossiers heel hoog ligt in verhouding tot het aantal aanvragen inzake de verlenging van de termijn van verblijf in het buitenland, en wellicht wijst dit erop dat het eerder gaat om een groot aantal mensen dat niet in orde is met de administratieve verplichtingen, zoals de minister overigens zelf reeds aangaf.

De heer Procureur is van oordeel dat het hoge aantal terugvorderingsdossiers wijst op een willekeurige aanpak van de controles door de bevoegde diensten. Dit toont aan dat het probleem toch belangrijk is. Het is ook helemaal niet duidelijk waarom de termijn van 90 dagen, die in de vroeger geldende regelgeving van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden gold, voor de inkomensgarantie voor ouderen plots op 30 dagen werd gebracht. Er blijkt bovendien een groot verschil te bestaan in de andere takken van de sociale zekerheid en de maatschappelijke integratie. Dit alles wijst erop dat heel wat beslissingen en termijnen zonder enige reden worden genomen en dit moet worden vermeden.

Mevrouw Tilmans meent dat er toch een reden moet zijn waarom de termijn inzake verblijf in het buitenland opeens op 30 dagen werd vastgesteld, terwijl het vroeger 90 dagen was.

Mevrouw Lijnen sluit zich aan bij deze bezorgheid. Wanneer werd deze beslissing genomen?

De minister antwoordt dat de wetgeving tot stand kwam in 2001; de heer Vandenbroucke was op dat ogenblik de minister, bevoegd voor Pensioenen.

— pour ce qui est des allocations familiales: une durée de 2 mois est prévue;

— pour ce qui est des accidents du travail et des maladies professionnelles: aucune limite n'est imposée au séjour à l'étranger. Le médecin-conseil doit toutefois être informé en cas de séjour au sein de l'Union européenne, et une autorisation préalable est requise en cas de séjour en dehors de l'Union européenne. Cette dernière condition n'existe pas pour la garantie de revenus aux personnes âgées.

D. Suite de la discussion

Mme Tilmans demande si le délai de 30 jours dépend de la destination du bénéficiaire.

Le ministre répond qu'aucun contrôle n'est exercé à cet égard; la destination n'est habituellement pas connue.

Mme Lanjri maintient que les CPAS doivent jouer un rôle dans cette matière afin de ne pas alourdir excessivement la procédure relative au séjour à l'étranger, même s'il s'avère que le Comité de gestion de l'Office national des pensions a délégué sa compétence à l'administrateur général. Elle est d'avis que le nombre de dossiers de recouvrement est très élevé par rapport au nombre de demandes visant à obtenir une prolongation du délai de séjour à l'étranger, ce qui indique peut-être que, dans la plupart des cas, les intéressés qui ne sont pas en règle avec les obligations administratives, comme le ministre l'avait d'ailleurs lui-même déjà signalé.

M. Procureur estime que le nombre élevé de dossiers de recouvrement témoigne d'une approche arbitraire des contrôles par les services compétents, ce qui prouve que le problème est tout de même sérieux. De même, on ne comprend pas du tout pourquoi le délai de 90 jours, prévu par la réglementation anciennement en vigueur relative au revenu garanti aux personnes âgées, a soudainement été ramené à 30 jours en ce qui concerne la garantie de revenus aux personnes âgées. En outre, il existe une différence significative dans les autres branches de la sécurité sociale et de l'intégration sociale. Tout ceci montre l'arbitraire avec lequel nombre de décisions sont prises et nombre de délais fixés, ce qui est à éviter.

Selon Mme Tilmans, le fait de ramener tout d'un coup le délai en matière de séjour à l'étranger de 90 à 30 jours doit avoir une raison particulière.

Mme Lijnen est du même avis. Quand la décision en question a-t-elle été prise?

Le ministre répond que la législation a été élaborée en 2001; à l'époque, c'était M. Vandenbroucke qui avait les Pensions dans ses attributions.

Mevrouw Lijnen stelt vast dat de termijn van 1 maand of 30 dagen, eventueel verlengbaar, toch in verschillende takken van de sociale zekerheid en de maatschappelijke integratie terugkomt. Deze termijn nu zomaar opnieuw optrekken tot 90 dagen zou ook als willekeurig kunnen worden beschouwd en dit zou dan in de volgende legislatuur mogelijk weer worden gecorrigeerd. Belangrijker dan de termijn op te trekken, lijkt haar de begeleiding te zijn van de gerechtigden op de inkomensgarantie voor ouderen die omwille van louter administratieve redenen dreigen geschrapt te worden.

Mevrouw Khattabi is enerzijds voorstander van het harmoniseren van de verschillende termijnen in de diverse takken van de sociale zekerheid en de maatschappelijke integratie, en in het bijzonder het leefloon, maar stelt anderzijds vast dat het toch gaat om een verschillend publiek met elk een eigenheid. Zo lijkt het haar niet onlogisch dat men meer soepel optreedt ten aanzien van ouderen die in het buitenland verblijven dan ten aanzien van de gerechtigden op het leefloon, waarvan het uiteindelijk nog steeds de bedoeling is dat ze in het arbeidscircuit terecht komen in het kader van de maatschappelijke integratie. Wanneer de reden van het terugbrengen van de termijn van 90 dagen naar 30 dagen moet gezocht worden in een gelijkschakeling met de wetgeving inzake leefloon, moet men ook met dit element rekening houden.

Mevrouw Jansegers pleit eveneens voor eenvoudigheid in de termijnen. Wanneer het zo is dat de vraag om de verblijfsdocumenten in te vullen op een eerder willekeurig tijdstip van het jaar wordt gesteld, kan het gebeuren dat de vraag in het ene jaar in november en in het daaropvolgende jaar in januari wordt gesteld. In dat geval dreigt er overlapping te zijn indien men de termijn zou optrekken naar 90 dagen. Een beperkte termijn lijkt haar eerder aangewezen.

De heer Claes wijst erop dat een relatief bescheiden inkomen in België in het buitenland vaak een riant inkomen kan zijn. Zeker vroeger was dit het geval in sommige landen. Vandaar ook dat men vroeger heeft geoordeeld dat een te lang verblijf in het buitenland niet moet gestimuleerd worden voor iemand die in ons land afhankelijk is van een uitkering en wellicht vindt de verkorting van de termijn daar zijn oorzaak.

Spreeker vraagt zich af of de 1 111 terugvorderingsdossiers wel effectieve terugvorderingen zijn, dan wel of het gaat om dossiers waar mogelijk een probleem is. Kan het bijvoorbeeld niet gaan om mensen die aan de zee, in de Ardennen of eventueel in het ziekenhuis verblijven? In dit laatste geval kan een oplossing gevonden worden in het behoud van de termijn van 30 dagen, vermits deze termijn vaak wordt gehanteerd in de sociale zekerheid en de maatschappelijke integratie, weliswaar met de mogelijkheid om langer in het buitenland te verblijven na dit te hebben

Mme Lijnen constate qu'il est question d'un délai d'un mois ou de 30 jours, éventuellement prorogé, dans différentes branches de la sécurité sociale et de l'intégration sociale. Un allongement pur et simple de ce délai à 90 jours pourrait également être interprété comme arbitraire et faire de nouveau l'objet d'une correction au cours de la prochaine législature. L'accompagnement des bénéficiaires de la garantie de revenus aux personnes âgées qui risquent d'être rayées pour une simple raison administrative lui semble plus important que d'allongement du délai.

Mme Khattabi est, d'une part, en faveur de l'harmonisation des différents délais dans les diverses branches de la sécurité sociale et de l'intégration sociale, en particulier, en ce qui concerne le revenu d'intégration mais elle constate, d'autre part, qu'il s'agit de publics différents ayant chacun sa propre spécificité. Aussi ne lui semble-t-il pas illogique de faire preuve de plus de souplesse envers des personnes âgées résidant à l'étranger qu'envers les bénéficiaires du revenu d'intégration, qui en définitive sont encore censés réintégrer le circuit du travail dans le cadre de l'intégration sociale. C'est un élément dont il convient de tenir compte si l'on veut justifier le fait de ramener le délai de 90 à 30 jours par la volonté de faire une assimilation avec la législation relative au revenu d'intégration.

Mme Jansegers plaide elle aussi pour l'uniformité des délais. S'il est exact que la demande de remplir les documents de séjour peut être envoyée à tout moment de l'année, il arrive qu'elle le soit une année en novembre et l'année suivante en janvier. Dans ce cas, des chevauchements risqueraient de se produire si l'on portait le délai à 90 jours. Un délai limité lui semble plus indiqué.

M. Claes indique qu'un revenu relativement modeste en Belgique représente souvent un revenu confortable à l'étranger. C'était particulièrement vrai jadis dans certains pays. C'est d'ailleurs la raison pour laquelle on estima à l'époque qu'il était préférable de ne pas encourager le bénéficiaire d'une allocation en Belgique à effectuer un séjour prolongé à l'étranger. C'est sans doute aussi la raison pour laquelle le délai a été raccourci.

L'intervenant se demande si les 1 111 dossiers de récupération correspondent bien à des récupérations effectives ou s'il s'agit de dossiers qui peuvent poser un problème. Ne peut-il pas s'agir, par exemple, de personnes qui séjournent à la mer, dans les Ardennes ou, éventuellement, à l'hôpital? Dans ce dernier cas, la solution pourrait être de maintenir le délai de trente jours — dès lors que celui-ci est souvent appliqué dans le secteur de la sécurité sociale et de l'intégration sociale — tout en prévoyant la possibilité pour l'intéressé de prolonger son séjour à l'étranger à

gemeld. Deze regel geldt bijvoorbeeld ook voor de arbeidsongevallen en de beroepsziekten.

Mevrouw Lijnen merkt op dat er nu reeds uitzonderingen kunnen worden toegestaan. Zij ziet geen reden om het bestaande systeem te wijzigen.

De heer Claes antwoordt dat er een verschil is tussen het toestaan van een uitzondering en een eenvoudige meldingsplicht.

Mevrouw Tilmans merkt op dat de bestaande wetgeving aan de rechthebbenden de gelegenheid biedt om zich te verantwoorden over hun verlengd verblijf in het buitenland.

Mevrouw Lanjri gaat ervan uit dat de inkomensgarantie voor ouderen een bijstandstelsel is, waarbij een bepaalde levensstandaard wordt gewaarborgd om armoede te vermijden. Vandaar wellicht de logica dat men met zich dit bescheiden inkomen niet voor lange tijd in het buitenland, waar dit inkomen vaak boven de gemiddelde levensstandaard zal liggen, mag vestigen. Niettemin doen zich hier blijkbaar problemen voor met de overschrijding van de termijn van 30 dagen. Weliswaar kan men hiervan een afwijking aanvragen, maar dit zou sterk vereenvoudigd moeten worden wat een strikte controle niet in de weg staat. De toegankelijkheid en de administratieve last zijn vandaag wellicht niet goed geregeld.

De minister onderstreept dat het schrappen van de inkomensgarantie voor ouderen niet noodzakelijk betekent dat de betrokkene helemaal zonder inkomsten valt. Het bedrag van de inkomensgarantie voor ouderen varieert in functie van de vermogenstoestand van de rechthebbende, bijvoorbeeld de grootte van het pensioen. Het gemiddelde bedrag dat wordt uitbetaald bedraagt 300 euro.

Men mag evenmin vergeten dat de betrokkene, in het geval van een terugvordering, het bedrag van de inkomensgarantie voor ouderen reeds heeft ontvangen. In geval van terugbetaling wordt dan ook vaak een afbetalingsplan voorgesteld. Men komt dan ook nooit volledig zonder inkomsten te zitten gedurende een bepaalde periode.

Wat de toegankelijkheid betreft, meent de minister dat er geen probleem is vermits de aanvragen om een afwijking op de termijn van 30 dagen veelal door ambtenaren van de Rijksdienst voor pensioenen worden opgesteld. Mogelijk ontstaan de problemen door het feit dat de betrokkene niet op de hoogte is van deze termijn.

De heer Claes stelt de vraag naar de opportuniteit van de beoordeling door de administrateur-generaal van de Rijksdienst voor pensioenen. Vandaag oordeelt hij volledig autonoom en niet op basis van criteria. Het lijkt hem wenselijk dat enkele criteria voorop zouden

condition de l'avoir signalé au préalable. Cette règle vaut aussi, par exemple, pour les accidents du travail et les maladies professionnelles.

Mme Lijnen fait remarquer que des exceptions sont déjà admises actuellement. Elle ne voit aucune raison de modifier le système existant.

M. Claes répond qu'il y a une différence entre le fait d'admettre une exception et un simple devoir d'information.

Mme Tilmans fait remarquer que la législation existante donne aux bénéficiaires l'occasion de se justifier au sujet de leur séjour prolongé à l'étranger.

Mme Lanjri part du principe que la garantie de revenus aux personnes âgées est un système d'aide destiné à garantir un niveau de vie déterminé afin de lutter contre la pauvreté. C'est sans doute pourquoi on peut difficilement concevoir que des bénéficiaires de ce modeste revenu puissent s'établir pour une période prolongée à l'étranger où ce revenu sera généralement supérieur au niveau de vie moyen. Il n'en reste pas moins que des problèmes se posent en cas de dépassement du délai de trente jours. Il existe certes un régime de dérogations, mais il faudrait le simplifier considérablement, ce qui n'empêche pas un contrôle strict. Le système peut peut-être être amélioré en termes d'accessibilité et de charges administratives.

Le ministre souligne que la suppression de la garantie de revenus aux personnes âgées ne signifie pas nécessairement que l'intéressé se retrouve sans ressources. Le montant de la garantie de revenus aux personnes âgées varie en fonction de la situation patrimoniale du bénéficiaire, par exemple le montant de la pension. Le montant moyen versé s'élève à 300 euros.

Il ne faut pas oublier non plus qu'en cas de récupération, l'intéressé a déjà perçu le montant de la garantie de revenus aux personnes âgées. Il est donc fréquent qu'un plan d'apurement soit proposé en cas de remboursement. À aucun moment, le bénéficiaire ne se retrouvera donc totalement dépourvu de ressources.

En ce qui concerne l'accessibilité, le ministre estime qu'il n'y a pas de problème étant donné que les demandes de dérogation au délai de 30 jours sont établies le plus souvent par des fonctionnaires de l'Office national des pensions. Les problèmes sont peut-être dus au fait que l'intéressé ne connaît pas ce délai.

M. Claes s'interroge sur l'opportunité de l'évaluation effectuée par l'administrateur général de l'Office national des pensions. À l'heure actuelle, celui-ci décide en toute autonomie et cette décision n'est fondée sur aucun critère. L'intervenant pense qu'il

worden gesteld, zoals bijvoorbeeld huwelijk, ziekte, familiaal bezoek en dergelijke., die een verlengd verblijf in het buitenland kunnen rechtvaardigen. Wanneer deze criteria zouden worden bekend gemaakt bij de rechthebbenden zou dit wellicht vele problemen vermijden.

De minister antwoordt dat een termijn van 30 dagen in normale omstandigheden reeds volstaat voor een familiaal bezoek of voor het bijwonen van een huwelijk in het buitenland. Voor specifieke situaties — men denke bijvoorbeeld aan aardbevingen en dergelijke — is er geen enkel probleem om een verlenging van de termijn toe te staan, ook al wordt deze afwijking niet op voorhand aangevraagd zoals voorzien door de wet.

III. BESPREKING VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE

A. Inleidende uiteenzetting.

De heer Procureur verklaart dat het voorstel van resolutie tot verbetering van het systeem dat IGO-gerechtigden toestaat in het buitenland te verblijven (stuk Senaat, nr. 4-1639) werd ingediend als gevolg van de bespreking van de wetsvoorstellen nrs. 4-1006 en 4-1529 die hetzelfde onderwerp hebben, met name de maximumtermijn in verband met het verblijf in het buitenland van de gerechtigden op een inkomensgarantie voor ouderen.

In dit voorstel van resolutie werd rekening gehouden met de opmerkingen die werden gemaakt tijdens de bespreking van de beide wetsvoorstellen. In tegenstelling tot wat geldt voor pensioengerechtigden mogen gerechtigden op een inkomensgarantie voor ouderen niet meer dan 30 dagen in het buitenland vertoeven, zonder op voorhand de Rijksdienst voor pensioenen te verwittigen overeenkomstig artikel 42 van het koninklijk besluit van 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen.

De oude regeling van gewaarborgd inkomen bood, overeenkomstig artikel 63 van het koninklijk besluit van 29 april 1969, de gerechtigden echter de mogelijkheid om gedurende negentig dagen per kalenderjaar het grondgebied te verlaten. De regelgeving is dus veranderd zonder dat er een officiële verklaring is gegeven voor die wijziging. In de parlementaire voorbereiding van de wet van 22 maart 2001 wordt de nieuwe termijn van dertig dagen vermeld die bij koninklijk besluit zal worden vastgesteld, maar een verantwoording is er niet.

Toch kan men ervan uitgaan dat het de bedoeling was de betalingsvoorwaarden van de inkomensgarantie voor ouderen af te stemmen op die van de overige integratie-inkomens. Er is echter helemaal geen geharmoniseerde regelgeving over het toegestane ver-

serait souhaitable de fixer quelques critères susceptibles de justifier un séjour prolongé à l'étranger, comme un mariage, une maladie, une visite familiale, etc. Une fois ces critères connus des bénéficiaires, bien des problèmes pourraient sans doute être évités.

Le ministre répond que pour effectuer une visite familiale ou pour assister à un mariage à l'étranger, un délai de trente jours suffit déjà dans des circonstances normales. Pour des situations spécifiques, — on pense, par exemple, à des tremblements de terre, etc. — une prolongation du délai peut être accordée sans aucun problème, même si cette dérogation n'est pas demandée à l'avance, ainsi que la loi le prévoit.

III. DISCUSSION DE LA PROPOSITION DE RÉSOLUTION

A. Exposé introductif

M. Procureur explique que la proposition de résolution demandant une amélioration du système de séjour autorisé à l'étranger pour les bénéficiaires de la GRAPA (doc. Sénat, n° 4-1639) a été déposée à la suite de la discussion des propositions de loi n^{os} 4-1006 et 4-1529 qui portaient sur le même sujet, à savoir la durée maximale du séjour à l'étranger pour les bénéficiaires de la garantie de revenus aux personnes âgées.

La proposition de résolution à l'examen tient compte des remarques qui ont été formulées au cours de l'examen des deux propositions de loi. Contrairement au régime applicable pour les bénéficiaires d'une pension, les bénéficiaires d'une garantie de revenus aux personnes âgées ne peuvent pas séjourner plus de 30 jours à l'étranger sans en aviser au préalable l'Office national des pensions, conformément à l'article 42 de l'arrêté royal du 23 mai 2001 portant règlement général en matière de garantie de revenus aux personnes âgées.

En vertu de l'article 63 de l'arrêté royal du 29 avril 1969, l'ancien système de revenu garanti laissait aux bénéficiaires la possibilité de quitter le territoire durant 90 jours par année civile. La réglementation a donc évolué sans que la raison de la modification ait été officiellement expliquée. En effet, les travaux préparatoires de la loi du 22 mars 2001 mentionnent le nouveau délai de trente jours qui sera adopté par arrêté royal mais ne le justifient pas.

Cependant, on peut supposer que l'objectif était d'aligner les conditions de paiement de la garantie de revenus aux personnes âgées sur celles imposées dans le cadre des autres revenus d'intégration. La réglementation en matière de séjour à l'étranger autorisé est

blijf in het buitenland, want in andere takken van de sociale zekerheid blijft een periode van 90 dagen van toepassing. Dat geldt voor de tegemoetkomingen aan personen met een handicap, zowel voor de inkomensvervangende tegemoetkomingen, de integratietegemoetkoming als de tegemoetkomingen voor hulp aan bejaarden.

Het totale aantal IGO- en GIB-gerechtigden blijft toenemen. Men weet echter dat weinig gerechtigden een aanvraag indienen om in het buitenland te mogen verblijven. De Rijksdienst voor pensioenen kreeg slechts 103 aanvragen in 2009. Slechts een kwart van die mensen zou een positief antwoord hebben gekregen op dat verzoek. Het aantal strafmaatregelen voor ongeoorloofd verblijf in het buitenland gedurende meer dan dertig dagen is daarentegen hoog en neemt alsmaar toe. In 2009 zijn er 1 111 dossiers voor terugvordering geopend.

Het controlesysteem is nochtans vrij willekeurig omdat men maar één keer per jaar een bewijs van verblijf moet invullen. Die situatie toont aan dat het stelsel van toegestaan verblijf in het buitenland verbeterd zou kunnen worden. Daarom formuleert spreker verschillende verzoeken in dit voorstel van resolutie, met name :

1. erop toe te zien dat er in de verschillende stelsels van sociale bijstand meer samenhang is wat de regels inzake het verblijf in het buitenland betreft;

2. de IGO-gerechtigden beter te informeren over hun rechten en de te volgen procedures om tijdelijk in het buitenland te mogen verblijven, door geregeld de regels in herinnering te brengen en door toegankelijke uitleg te verschaffen met steun van het OCMW;

3. de criteria transparanter en soepeler te maken voor IGO-gerechtigden om van het Beheerscomité van de Rijksdienst voor pensioenen meer dan dertig dagen in het buitenland te mogen verblijven wegens uitzonderlijke omstandigheden.

B. Bespreking

Mevrouw Lijnen is verheugd met het voorstel van resolutie, dat zij mee heeft ondertekend. Inderdaad, als gevolg van de bespreking van de wetsvoorstellen nrs. 4-1006 en 4-1529 zijn enkele pijnpunten aan het licht gekomen met betrekking tot het verblijf in het buitenland voor de gerechtigden op een inkomensgarantie voor ouderen. In de resolutie worden nu enkele concrete aandachtspunten naar voren geschoven waarmee de minister rekening kan houden in het beleid terzake.

pourtant loin d'être harmonisée puisque dans d'autres branches de l'assurance sociale, le délai reste de 90 jours. C'est le cas en ce qui concerne les allocations aux personnes handicapées, que ce soit pour les allocations de remplacement de revenus et l'allocation d'intégration ou les allocations pour l'aide aux personnes âgées.

En ce qui concerne la GRAPA et le RGPA, le nombre total de bénéficiaires ne cesse d'augmenter. Nous savons toutefois que peu de bénéficiaires introduisent une demande visant à pouvoir séjourner à l'étranger puisque l'Office national des pensions n'aurait reçu que 103 demandes en 2009. En réponse à leur demande, seulement un quart des personnes concernées auraient bénéficié d'une décision positive. En revanche, le nombre de sanctions pour cause de séjour non autorisé à l'étranger pendant plus de trente jours est élevé et est en constante augmentation. En effet, 1 111 dossiers de recouvrement ont été ouverts en 2009.

Le système de contrôle est pourtant assez aléatoire puisqu'il suffit de remplir un certificat de résidence qui est envoyé une fois par an. Cet état de la situation nous montre que le régime de séjour autorisé à l'étranger pourrait être amélioré. C'est pourquoi l'intervenant demande différentes choses dans la proposition de résolution à l'examen, à savoir :

1. veiller à améliorer la cohérence des différentes réglementations relatives aux autorisations de séjour à l'étranger dans les différents systèmes d'assistance sociale;

2. mieux informer les bénéficiaires de la GRAPA par rapport à leurs droits et aux procédures à suivre pour obtenir une autorisation de séjour temporaire à l'étranger, en rappelant régulièrement la réglementation et en donnant des explications accessibles, notamment avec le soutien des CPAS;

3. apporter plus de transparence et de souplesse sur les critères permettant d'obtenir pour les bénéficiaires de la GRAPA l'autorisation de séjourner pendant plus de trente jours à l'étranger pour circonstances exceptionnelles par le Comité de gestion de l'Office national des pensions.

B. Discussion

Mme Lijnen se félicite de la proposition de résolution qu'elle a cosignée. En effet, l'examen des propositions de loi n^{os} 4-1006 et 4-1529 a permis de mettre en lumière quelques problèmes relatifs au séjour à l'étranger des bénéficiaires d'une garantie de revenus aux personnes âgées. La résolution met à présent en exergue une série de points d'attention concrets dont le ministre pourra tenir compte dans la politique menée en la matière.

Mevrouw Khattabi is het helemaal niet eens met deze gang van zaken. Zij meent dat de commissie een stap achteruit zet wanneer zij uit de bespreking van twee wetsvoorstellen slechts kan concluderen dat een voorstel van resolutie moet worden aangenomen. In dit voorstel van resolutie wordt bovendien voorbij gegaan aan de essentie van de wetsvoorstellen, met name dat rechthebbenden op een inkomensgarantie voor ouderen voor een langere periode dan 30 dagen in het buitenland kunnen vertoeven. Nu wordt slechts gevraagd dat de regering een harmonisering zou doorvoeren in de verschillende stelsels van sociale zekerheid en sociale bijstand wat het verblijf in het buitenland betreft, zonder dat wordt aangegeven in welke richting deze harmonisering moet gaan. Dit voorstel van resolutie voegt dan ook niets toe aan de bestaande toestand. Spreekster zal het voorstel van resolutie dan ook niet ondersteunen.

Mevrouw Vanlerberghe is dezelfde mening toegedaan. Een wetsvoorstel wordt afgezwakt tot een voorstel van resolutie en dit voorstel heeft meer weg van een schoolse verhandeling, eerder dan van een concrete vraag aan de regering. Het lijkt haar gevaarlijk om een resolutie aan te nemen waarvan men het einddoel niet kent. Wat als de regering een harmonisering doorvoert die niet in de richting gaat die de indieners wensen?

Bovendien wijst spreekster op het gevaar dat de pensioenwetgeving en de wetgeving inzake inkomensgarantie voor ouderen op dezelfde manier worden behandeld. Het eerste is immers een verworven recht dat werd opgebouwd in het kader van de sociale zekerheid, terwijl het tweede valt onder een bijstandstelsel waarop een aantal mensen in België een beroep kunnen doen. Het kan niet de bedoeling zijn om het aantal misbruiken te doen toenemen en het voorstel van resolutie spreekt zich hierover niet uit.

Overigens vraagt spreekster wat het lot zal zijn van de twee wetsvoorstellen die over dit onderwerp werden ingediend. Zal hierover worden gestemd? Worden zij ingetrokken door de indieners? Vervallen zij ingevolge de aanneming van het voorstel van resolutie, wanneer dit zou worden goedgekeurd? Is dit alles het gevolg van een vraag van de regering? Dit laatste zou alvast als voordeel hebben dat er binnen de meerderheid tenminste met mekaar wordt gesproken.

Mevrouw Vienne wijst erop dat de problematiek van het verblijf in het buitenland van de gerechtigden op de inkomensgarantie voor ouderen het federale niveau overstijgt vermits het ook betrekking heeft op het beleid van de gemeenten en OCMW's en eveneens dat van de gemeenschappen. Vandaar dat een wetsvoorstel goedkeuren niet zoveel zin zou hebben. Het is dan ook niet meer dan terecht dat wordt gevraagd om meer harmonisering door te voeren in de verschillende takken van de sociale zekerheid en de sociale bijstand.

Mme Khattabi n'approuve pas du tout cette façon de procéder. Elle trouve que la commission fait un pas en arrière si la seule conclusion qu'elle peut tirer de l'examen de deux propositions de loi est qu'une proposition de résolution doit être adoptée. En outre, la proposition de résolution concernée ne souffle mot de l'essence des propositions de loi, à savoir que les bénéficiaires d'une garantie de revenus aux personnes âgées peuvent séjourner à l'étranger pendant une période de plus de 30 jours. L'on se contente à présent de demander au gouvernement de procéder à une harmonisation des différents régimes de sécurité sociale et d'assistance sociale en ce qui concerne le séjour à l'étranger, sans indiquer dans quel sens cette harmonisation devra se faire. La proposition de résolution en question n'apporte dès lors rien par rapport à la situation actuelle. Aussi l'intervenante ne soutiendra-t-elle pas cette proposition de résolution.

Mme Vanlerberghe partage cet avis. Une proposition de loi se trouve réduite à une proposition de résolution, qui tient plus d'une dissertation scolaire que d'une demande concrète adressée au gouvernement. Il lui semble dangereux d'adopter une résolution dont on ne connaît pas l'objectif final. Qu'advient-il si le gouvernement effectue une harmonisation qui ne va pas dans le sens souhaité par les auteurs?

L'intervenante pointe en outre du doigt le risque que la législation relative aux pensions et la législation relative à la garantie de revenus aux personnes âgées soient traitées de manière identique. Or, il s'agit, dans le premier cas, d'un droit acquis qui est organisé dans le cadre de la sécurité sociale et, dans le deuxième, d'un régime d'assistance qu'un certain nombre de personnes en Belgique peuvent invoquer. L'objectif ne saurait être d'accroître le nombre d'abus et pourtant, la proposition de résolution passe cette problématique sous silence.

D'autre part, l'intervenante demande quel sera le sort réservé aux deux propositions de loi déposées à ce sujet. Seront-elles soumises au vote? Seront-elles retirées par leurs auteurs? Si la proposition de résolution est adoptée, deviendront-elles caduques? Tout ceci fait-il suite à une demande du gouvernement? Cette dernière hypothèse présenterait déjà l'avantage que le sujet soit débattu, au moins au sein de la majorité.

Mme Vienne souligne que la problématique du séjour à l'étranger des bénéficiaires de la garantie de revenus aux personnes âgées dépasse les compétences fédérales, en ce sens qu'elle relève également de la politique des communes et des CPAS, ainsi que de celle des Communautés. L'adoption d'une proposition de loi n'aurait dès lors pas tellement de sens. Par conséquent, il est parfaitement légitime de réclamer davantage d'harmonisation entre les diverses branches de la sécurité sociale et de l'assistance sociale.

De inkomensgarantie voor ouderen is vaak ook te weinig gekend zodat personen die er recht op zouden hebben hiervan niet eens genieten. Hier is een centrale rol voor de OCMW's weggelegd. Ook de Rijksdienst voor pensioenen is betrokken voor wat het verblijf in het buitenland betreft en daar komt nog de ganse problematiek van de financiering bovenop. Het is dan ook terecht dat de weg van de resolutie werd gekozen. Men mag dit overigens niet onderschatten: er wordt een duidelijk signaal gegeven aan de regering.

De heer Procureur wijst erop dat de regering wordt gevraagd om bepaalde maatregelen te nemen «in samenwerking met de verschillende beleidsniveaus». Bovendien staat het dispositief van de resolutie niet op zichzelf: het moet samen worden gelezen met de consideransen en met de toelichting, zodat weinig twijfel kan bestaan over de richting waarin de regering moet handelen. Het voorstel van resolutie is dan ook zeer realistisch en vraagt geen onuitvoerbare maatregelen. Ten slotte wenst hij het wetsvoorstel nr. 4-1529 voorlopig aan te houden en de uitvoering van de resolutie af te wachten; het wetsvoorstel nr. 4-1006 zal later mogelijk vervallen wanneer het wetsvoorstel nr. 4-1529 zou worden goedgekeurd.

Mevrouw Lanjri brengt in herinnering dat de bestaande wetgeving op zich niet verbiedt dat men meer dan 30 dagen in het buitenland verblijft, maar dat dit niet zo evident is. Van de weinige aanvragen wordt bijna de helft immers verworpen. Er zijn ook veel schorsingen. Het voorstel van resolutie, dat ruimer is dan de verschillende wetsvoorstellen die terzake werden ingediend, wil nu precies dat de regering de juiste maatregelen neemt inzake informatie, voorwaarden en dergelijke zodat de problemen op het terrein worden opgelost. Zij is het dan ook niet eens met de kritiek dat het om een nietszeggende resolutie zou gaan. Spreekster is het wel eens met de opmerking dat de regering ten gepaste tijde een stand van zaken zal moeten geven over de uitvoering van de resolutie.

De heer Daerden, minister van Pensioenen en Grote Steden, meent dat het voorstel van resolutie een goede manier is om het vooropgestelde doel te bereiken, gelet op de verschillende beleidsniveaus die betrokken zijn bij de problematiek van de inkomensgarantie voor ouderen. Hij deelt de vaststelling dat de termijnen die worden gehanteerd binnen de sociale zekerheid en de sociale bijstandstelsels van mekaar verschillen en zal trachten deze te harmoniseren, eerder door deze op te trekken in plaats van ze te verminderen.

Mevrouw Khattabi trekt de noodzaak van de harmonisering niet in twijfel maar had liever gezien dat de bespreking van de wetsvoorstellen werd uitgesteld tot er een oplossing was, eerder dan nu een voorstel van resolutie in te dienen dat zeer licht weegt

Par ailleurs, la garantie de revenus aux personnes âgées n'est souvent pas assez connue, si bien que des personnes qui y auraient droit n'en bénéficient même pas. Les CPAS ont un rôle central à jouer à cet égard. L'Office national des pensions est également concerné par la problématique du séjour à l'étranger, à laquelle vient encore s'ajouter toute la question du financement. Il est donc légitime d'avoir opté pour la voie de la résolution. Celle-ci ne doit d'ailleurs pas être sous-estimée, car elle permet d'adresser un signal clair au gouvernement.

M. Procureur souligne qu'il est demandé au gouvernement de prendre certaines mesures «en collaboration avec les différents niveaux de pouvoir». De plus, le dispositif de la résolution n'est pas explicite en soi: il doit être lu à la lumière des considérants et des développements, de manière à ne laisser planer aucun doute quant à la direction dans laquelle le gouvernement doit agir. La proposition de résolution est dès lors très réaliste et ne demande pas de mesures inapplicables. Enfin, l'intervenant souhaite laisser provisoirement en suspens la proposition de loi n° 4-1529 et attendre la mise en œuvre de la résolution. Quant à la proposition de loi n° 4-1006, elle devra peut-être caduque si la proposition de loi n° 4-1529 est adoptée.

Mme Lanjri rappelle que la législation actuelle n'interdit pas de séjourner plus de 30 jours à l'étranger, mais que ce n'est pas aussi évident. En effet, sur les quelques demandes introduites, près de la moitié sont rejetées. Les suspensions sont également nombreuses. La proposition de résolution, qui couvre un champ d'application plus vaste que les différentes propositions de loi déposées en la matière, vise précisément à ce que le gouvernement prenne les mesures adéquates en ce qui concerne l'information, les conditions, etc., afin de résoudre les problèmes qui se posent sur le terrain. L'intervenante ne partage dès lors pas la critique selon laquelle il s'agirait d'une résolution sans intérêt. Elle partage toutefois l'idée que le gouvernement devra, en temps utile, faire le point sur la mise en œuvre de la résolution.

M. Daerden, ministre des Pensions et des Grandes Villes, estime que la proposition de résolution est une bonne manière d'atteindre l'objectif poursuivi, compte tenu des différents niveaux de pouvoir concernés par la problématique de la garantie de revenus aux personnes âgées. Il constate lui aussi que les délais appliqués dans le cadre des régimes de sécurité sociale et d'assistance sociale divergent et tâchera de les harmoniser, en les augmentant plutôt qu'en les réduisant.

Mme Khattabi ne met pas en doute la nécessité d'une harmonisation, mais elle aurait préféré que l'examen des propositions soit reporté jusqu'à ce que l'on ait trouvé une solution, au lieu de déposer maintenant une proposition de résolution qui n'a pas

en geen duidelijke politieke keuze maakt. Dit is betreurenswaardig.

IV. STEMMINGEN

Het voorstel van resolutie tot verbetering van het systeem dat IGO-gerechtigden toestaat in het buitenland te verblijven (stuk Senaat, nr. 4-1639/1) in zijn geheel wordt aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthoudingen.

Mevrouw Khattabi verklaart dat haar onthouding niets te maken heeft met de grond van de zaak, maar alles met de vorm waarin men deze problematiek wenst te behandelen, met name de omvorming van een wetsvoorstel tot een voorstel resolutie.

Dit verslag is goedgekeurd met 8 stemmen bij 1 onthouding.

De rapporteurs,
Olga ZRIHEN.
Cindy FRANSSEN.

De voorzitter,
Nahima LANJRI.

beaucoup de poids, tant s'en faut, et qui ne pose pas un choix politique clair. C'est regrettable.

IV. VOTES

L'ensemble de la proposition de résolution demandant une amélioration du système de séjour autorisé à l'étranger pour les bénéficiaires de la GRAPA (doc. Sénat, n° 4-1639/1) a été adopté par 9 voix et 1 abstention.

Mme Khattabi explique que son abstention n'a rien à voir avec le fond du dossier, mais est entièrement liée à la manière dont on entend traiter la présente problématique, en passant d'une proposition de loi à une proposition de résolution.

Le présent rapport a été approuvé par 8 voix et 1 abstention.

Les rapporteuses,
Olga ZRIHEN.
Cindy FRANSSEN.

La présidente,
Nahima LANJRI.